

Urząd Statystyczny w Krakowie

Województwo małopolskie jest jednym z mniejszych regionów Polski, za to czwartym pod względem liczby mieszkańców. Należy do największych w kraju ośrodków edukacji, kultury i turystyki. Jego południowa część graniczy ze Słowacją.

Powierzchnia i ludność

Powierzchnia województwa małopolskiego wynosi 15,2 tys. km², co stanowi 4,9% powierzchni Polski. Przy granicy ze Słowacją leży 5 powiatów: suski, nowotarski, tatrzański, nowosądecki wraz z miastem na prawach powiatu Nowy Sącz oraz gorlicki. Ich łączna powierzchnia zajmuje 5,2 tys. km² i obejmuje 34,3% obszaru województwa.

W końcu 2006 r. Małopolskę zamieszkiwało 3271,2 tys. osób, a ludność powiatów przygranicznych stanowiła 22,0% populacji województwa (wynosiła 719,2 tys. osób). Średnia gęstość zaludnienia w omawianych powiatach (138 osób na km²) była znacznie niższa od średniej wojewódzkiej wynoszącej 215 osób/km². Współczynnik urbanizacji wymienionych powiatów wyniósł 35,6%, podczas gdy w województwie było to 49,5%. Stosunkowo wysoki współczynnik przyrostu naturalnego wynoszący w województwie małopolskim w końcu 2006 r. 1,2‰ w powiatach graniczących ze Słowacją charakteryzował się sporym zróżnicowaniem. Najniższy wystąpił w powiecie tatrzańskim 0,1‰, a najwyższy w powiecie nowosądeckim aż 5,5‰ (co było wynikiem m.in. niskiego wskaźnika feminizacji wynoszącego zaledwie 101 kobiet na 100 mężczyzn). W powiecie suskim przyrost naturalny na 1000 ludności wyniósł 1,8‰, w powiatach gorlickim i nowotarskim odpowiednio 2,1‰ i 3,3‰, a w Nowym Sączu 2,9‰.

Struktura ludności powiatów przygranicznych pod względem ekonomicznych grup wieku nie odbiega znacząco od wojewódzkiej i przedstawia się następująco: ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowi 24,7%, w wieku produkcyjnym 61,0%, a w poprodukcyjnym 14,3%. Dla Małopolski wartości te wynoszą odpowiednio: 21,3%, 63,0% i 15,7%.

Narodowość słowacka i język słowacki

Według wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. narodowość inną niż polska zadeklarowało 8,3 tys. osób (0,3% ówczesnej liczby mieszkańców województwa małopolskiego). Narodowość słowacką zadeklarowały 1623 osoby (19,5% osób o narodowości niepolskiej), wśród których 1572 posiadały polskie obywatelstwo. Równocześnie 547 osób potwierdziło posługiwanie się w kontaktach domowych językiem słowackim (95,2% tych osób, czyli 521, posiadało polskie obywatelstwo).

Badanie migracji przeprowadzone w ramach spisu wykazało, iż w latach 1989-2002 na terytorium województwa małopolskiego napłynęły 72 osoby ze Słowacji, w tym 28 kobiet. Do miast napłynęło 50 osób, w tym 20 kobiet.

Migracje

W 2006 r. do Małopolski przybyło na stałe z zagranicy 1161 osób, spośród których zaledwie 9 (3 kobiety) pochodziło ze Słowacji. Rok wcześniej imigrantów było 1294, w tym 8 obywateli Słowacji. Wśród 3178 mieszkańców województwa małopolskiego, którzy wyemigrowali stale za granicę w ubiegłym roku, na Słowację trafiło 8 osób (w 2005 r. - 2). Na pobyt czasowy (ponad trzy miesiące) zameldowało się w ub. roku 40 osób ze Słowacji, wśród nich 24 kobiety.

Studenci

Województwo małopolskie jest jednym z największych w Polsce ośrodków szkolnictwa wyższego. W 2006 r. w Małopolsce działały 34 szkoły wyższe, w których kształciło się prawie 202 tys. studentów. Spośród 1614 studentów z zagranicy studiujących w Małopolsce w roku akademickim 2006/2007, zacy ze Słowacji stanowili zaledwie 3,5% (56 osób), ale od kilku lat ich liczba systematycznie rośnie. Prawie 40% słowackich studentów (22 osoby) wybrało naukę w wyższych szkołach technicznych, pozostali zdecydowali się głównie na studia na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz na uczelniach ekonomicznych. Nieliczni kształcą się w wyższych szkołach artystycznych, zawodowych, a nawet teologicznych.

Rynek pracy

W końcu 2005 r. liczba pracujących wyniosła w województwie małopolskim 1022,6 tys. osób, czyli 8,1% ogółu pracujących w Polsce. W sektorze prywatnym pracowało 74,0% ogółu pracujących. W strukturze pracujących w Małopolsce największy udział stanowili pracujący w sektorze usługowym - 55,7%, następnie w przemyśle - 26,3%, a najmniej, bo 18,0% skupiał sektor rolniczy.

Stopa bezrobocia wynosząca Małopolsce w końcu 2006 r. 11,4% była najniższą w kraju. Na terenie powiatów leżących przy granicy ze Słowacją stopa bezrobocia była bardzo zróżnicowana. Najniższą notowano w powiecie suskim - 8,7% oraz nowotarskim - 10,8%. Najwyższa występowała w powiatach nowosądeckim i gorlickim, odpowiednio 21,9% i 21,1%.

W powiatach przygranicznych w końcu 2006 r. zarejestrowanych było 40,9 tys. osób, tj. 28,2% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w województwie. W stosunku do 2005 r. ich liczba zmniejszyła się o 8,2 tys. osób, a udział w całkowitej liczbie bezrobotnych w województwie zwiększył się o 0,6 pkt.

W strukturze bezrobotnych według grup wieku najwięcej osób (podobnie jak w województwie) mieściło się w przedziale 25-34 lata - 28,6% (w Małopolsce - 28,1%). Niewiele mniej liczną grupą były osoby do 24 roku życia. Stanowiły one 24,5% ogółu bezrobotnych. W województwie takich osób było 24,0%.

Pod względem poziomu wykształcenia struktura bezrobotnych w powiatach graniczących ze Słowacją stanowiła odzwierciedlenie sytuacji panującej w województwie. Najwięcej bezrobotnych miało wykształcenie zasadnicze zawodowe - 36,2% (w województwie - 33,0%) oraz policealne i średnie zawodowe - 26,7% (w Małopolsce - 25,7%). Najmniej liczną grupą bezrobotnych były osoby z wykształceniem wyższym - 4,7%, podczas gdy w całym województwie było to 7,0%.

Prawie 40% bezrobotnych z powiatów przygranicznych nie miało pracy powyżej 24 miesięcy, a prawa do zasiłku nie posiadało niemal 90% ogółu osób bez pracy.

Podmioty gospodarki narodowej

Według stanu w dniu 31 XII 2006 r. na terenie województwa małopolskiego w rejestrze REGON zarejestrowanych było 289,4 tys. Podmiotów gospodarki narodowej, w tym w powiatach przy granicy ze Słowacją 51,6 tys. (17,8%). W porównaniu z 2005 r. liczba podmiotów w województwie zmniejszyła się o 0,1%, natomiast na terenie powiatów przygranicznych wzrosła o 1,7%. Spośród powiatów graniczących z Republiką Słowacji najwięcej podmiotów znajdowało się w powiecie nowosądeckim - 18,3 tys. (w tym 8,0 tys. w Nowym Sączu), a najmniej w powiecie gorlickim - 5,8 tys. W skali roku najwięcej podmiotów przybyło w powiecie nowosądeckim (pomimo spadku ich liczby w samym Nowym Sączu) - 3,1% oraz w powiecie nowotarskim - 2,4%. Spadek odnotowano w powiecie suskim i wyniósł on 1,0%.

W końcu 2005 r. w Małopolsce działało 16 spółek handlowych, w których udział miał kapitał słowacki (podobnie jak w 2004 r.). Głównym obszarem działania tych spółek był handel - 56,3% oraz budownictwo - 25,0%.

Rachunki regionalne

W województwie małopolskim największy udział w tworzeniu wartości dodanej brutto w 2004 r. miały usługi rynkowe i nierynkowe - 67,4% oraz przemysł - 23,4%. Udział budownictwa wyniósł 6,1%, a rolnictwa, łowiectwa, leśnictwa; rybactwa - 3,0%. W porównaniu z 2000 r. zwiększył się udział usług rynkowych i nierynkowych (o 2,2 pkt), spadł natomiast udział budownictwa (o 1,7 pkt), rolnictwa (o 0,5 pkt) i przemysłu (o 0,1 pkt).

Mieszkania

W województwie małopolskim w 2006 r. przekazano do użytkowania 12405 mieszkań, czyli o 15,9% więcej niż rok wcześniej. Najwięcej mieszkań przekazali inwestorzy indywidualni - 46,2% ogółu oraz developerzy budujący na sprzedaż lub wynajem - 34,7%.

Zrealizowane mieszkania posiadały 51,7 tys. izb, a ich powierzchnia użytkowa wynosiła 1175,9 tys. m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania oddanego do użytkowania w 2006 r. wynosiła 94,8 m².

Urząd Statystyczny w Krakowie

W powiatach przygranicznych wybudowano 1590 mieszkań o łącznej powierzchni 207,1 tys. m², a przeciętna powierzchnia użytkowa wynosiła 130,3 m². Najwięcej mieszkań w tej części Małopolski powstało w powiecie nowosądeckim - 473, a najmniej w gorlickim - 222.

Turystyka

Małopolska posiada bogate walory turystyczne, a jej udział tak w przypadku bazy noclegowej, jak i ruchu turystycznego jest znaczący w skali kraju. Województwo małopolskie było (według stanu w dniu 31 VII 2006 r.) drugim województwem pod względem liczby obiektów zbiorowego zakwaterowania oraz trzecim pod względem ogólnej liczby miejsc w tych obiektach. W 2006 r. odnotowano najwięcej osób korzystających z bazy noclegowej, a pod względem liczby udzielonych noclegów Małopolska zajmowała drugie miejsce. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania wynosił 39,1% (czwarte województwo), przy średniej krajowej w wysokości 36,4%, a stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych był najwyższy i wynosił 51,4% (średnio w kraju 42,2%).

W końcu lipca 2006 r. działało 819 turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, z czego 259 obiektów hotelowych. Na przyjęcie turystów przygotowano 62,7 tys. miejsc.

W 2006 r. z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania skorzystało ogółem 2633,8 tys. turystów, wśród nich 935,0 tys. gości zagranicznych (35,5%). Wśród turystów spoza kraju goście ze Słowacji stanowili tylko 1,1% (9,8 tys. osób), ale ich liczba od kilku lat systematycznie wzrasta (w porównaniu z 2005 r. o 26,6%). Udzielono im łącznie 22,1 tys. noclegów, a więc 1,0% ogółu noclegów, z których korzystali turyści z zagranicy. Odwiedzający ze Słowacji nocowali głównie w hotelach - 38,3%, a wśród pozostałych obiektów zbiorowego zakwaterowania - zwykle w ośrodkach do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego - 9,6%. Turysta ze Słowacji korzystał średnio z 2,3 noclegu.

Powiaty przygraniczne są jednymi z największych ośrodków ruchu turystycznego w Małopolsce. W 2006 r. na ich obszarze z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania skorzystało prawie milion turystów (964,0 tys.), w tym 48,0% na terenie powiatu tatrzańskiego. Udzielono im 54,9% ogółu noclegów w województwie. Korzystającym gościom z zagranicy w liczbie 98,2 tys. (w tym 79,8% w powiecie tatrzańskim) udzielono 13,8% ogółu noclegów przypadających na turystów z zagranicy w województwie.

Ruch graniczny

Udział liczby odpraw osób przekraczających granice Polski na przejściach położonych na terenie Małopolski w liczbie ogółem wyniósł w 2006 r. 7,6% i był wyższy od odnotowanego rok wcześniej o 1,3 pkt procentowe.

Spośród 33 przejść granicznych leżących na terenie województwa małopolskiego w 2006 r. do najważniejszych należą (poza portem lotniczym Kraków- Balice) przejścia w Chyżnem, Łysej Polanie, Niedzicy i Piwnicznej. Zgodnie z umowami międzynarodowymi z Republiką Słowacką, na przejściach drogowych dopuszczony był ruch graniczny: osobowy (międzynarodowy; na 11 przejściach), towarowy (na 9 przejściach), mały ruch graniczny (16 przejść; dla obywateli gmin leżących w pasie małego ruchu granicznego, tj. na terenie gmin, które znajdują się w pasie przygranicznym do 15 km od przejścia) oraz turystyczny (16 przejść na szlakach turystycznych; dla obywateli kilkudziesięciu krajów).

W 2006 r. odnotowano 16600,7 tys. przekroczeń granicy, z czego najwięcej na przejściu Chyżne-Trstena (4803,2 tys.). Obywateli polskich przekraczających granicę z Polski było 5156,1 tys., a granicę do Polski 4860,7 tys. Cudzoziemców odpowiednio: 3279,4 tys. i 3304,6 tys.

Urząd Statystyczny w Krakowie

WYBRANE DANE STATYSTYCZNE:

I. a Turyści z Ukrainy w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w województwie małopolskim

Lata	Korzystający z noclegów	Udzielone noclegi
2002	23 955	57 035
2003	26 293	67 597
2004	24 749	70 635
2005	30 792	74 483
2006	40 990	99 878
2007	50 312	116 860
I-IV 2008 (dane wstępne)		

b. Turyści ze Słowacji w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania w województwie małopolskim

Lata	Korzystający z noclegów	Udzielone noclegi
2002	4 208	7 441
2003	5 375	9 641
2004	6 994	12 032
2005	7 766	13 916
2006	9 835	22 132
2007	6 204	9 431
I-IV 2008 (dane wstępne)	10 036	18 580

W 2002 r. wjechało do Polski granicą południową 203,0 tys. samochodów obywateli Słowacji. W tym samym roku granicę południową przekroczyło oraz 590 tys. Słowaków.

W 2002 r. zmotoryzowani turyści ze Słowacji wydali w Polsce 2473,3 tys. zł .

II. a Zezwolenia na pracę wydane na terenie województwa małopolskiego dla Ukraińców

Lata	Ogółem	W tym						
		Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Hotele i restauracje	Pośrednictwo finansowe	Edukacja	Ochrona zdrowia i opieka społeczna
2002	184	4	2	63	2	0	46	0
2003	186	3	9	128	3	0	38	5
2004	147	10	0	68	0	0	46	0
2005	154	29	9	55	5	22	34	0
2006	165	12	8	54	21	21	11	1

Urząd Statystyczny w Krakowie

b Zezwolenia na pracę wydane na terenie województwa małopolskiego dla Słowaków

Lata	Ogółem	W tym						
		Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel hurtowy i detaliczny	Hotele i restauracje	Pośrednictwo finansowe	Edukacja	Ochrona zdrowia i opieka społeczna
2002	59	10	17	27	0	0	0	0
2003	18	7	2	8	0	0	1	0
2004	11	2	0	9	0	0	0	0
2005
2006

III. a Dane ludnościowe na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002

1. Liczba ludności Małopolski posiadająca obywatelstwo ukraińskie – 9429
w tym posiadająca równocześnie obywatelstwo polskie – 9021
2. Liczba ludności Małopolski deklarująca narodowość ukraińską - 754

b Dane ludnościowe na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002

1. Liczba ludności Małopolski posiadająca obywatelstwo słowackie – 256
w tym posiadająca równocześnie obywatelstwo polskie – 195
2. Liczba ludności Małopolski deklarująca narodowość słowacką - 1623

IV. a Osoby przybyłe z Ukrainy, zameldowane na pobyt czasowy ponad 2 miesiące (w 2006 r. – ponad 3 miesiące) w województwie małopolskim

Stan w dniu 31.XII	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2002	1119	439	680
2003	906	318	588
2004	959	358	601
2005	986	384	602
2006	663	242	421

b Osoby przybyłe ze Słowacji, zameldowane na pobyt czasowy ponad 2 miesiące (w 2006 r. – ponad 3 miesiące) w województwie małopolskim

Stan w dniu 31.XII	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
2002	51	30	21
2003	55	27	28
2004	60	29	31
2005	51	18	33
2006	40	16	24

